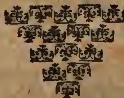
IGNIS FATUUS

SIVE

CHARITAS INORDINATA.

Ordinavit in me Charitatem. Cant. 2. v. 4.

Bibliot. Secr. Coll. Rom.

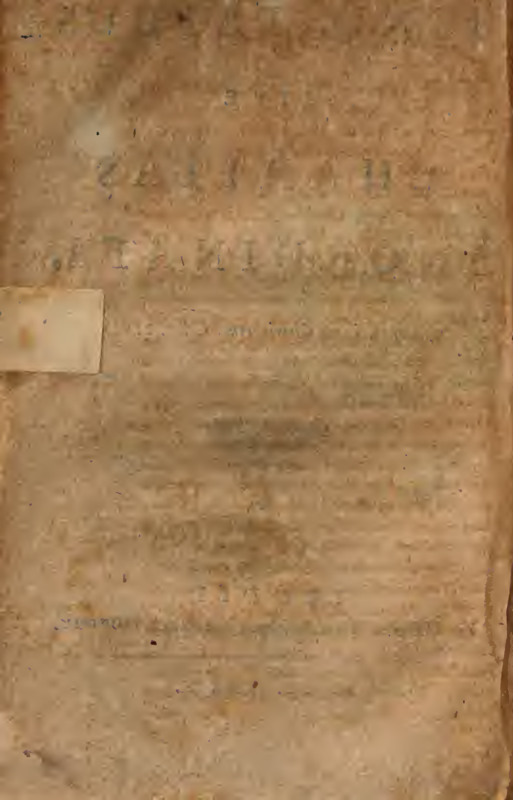

Soc. Jesu

LEODII,
Ex Officina Typographica HENRICI HOYOUX,

M. DC. LXXIX.

AMICO LECTORI.

URget me *dudum* Charitas Christi, *ad inordinatam aliquorum Charitatem ex propriis ipsorum principiis & primoveris debellandam: neque aliis instructus armis in hanc controversiæ palestram prodire cupio, quam illis quæ mihi ipsimet adversarii subministrant: tanto etenim gloriosior erit de hoste triumphus, quanto magis propriis debellandus est armis. Omnibus vulgo notum est adversarios pro basi, & fundamento superædificandæ inordinatæ suæ Charitatis machinæ passim ad nauseam inculcare vulgata juxta illos duo illa moralis practicæ principia,* quidquid bene agitur ex amore ordinato agitur, quidquid male agitur ex amore inordinato agitur, *sive duo illa ex præmissis principiis deducta Corollaria.* Virtus est ordo amoris, vitium est inordinatio Amoris. *Quod utique fundamentum utpote non satis fundamentaliter pro eorum intento secundum sanam doctrinam fundatum, nullo aut saltem facili negotio destruendum est.. & per consequens tota quam adlaborant huic fundamento superædificare inordinatæ moles Charitatis radicitus evertenda est. Porro hanc inordinatam Charitatem ignem fatuum indigetare volui eo quod sit huic metheoro simillima. Ignis fatuus non verus sed apparens ignis est secundum Philosophos, nempe exhalatio generata, & accensa in locis pinguibus & humidis ut in cæmiteriis, & aliis locis cadaverum. Dicitur fatuus quia hinc inde saltitat, fugientes sequitur, & insequentes refugit. Quod ideo fit quia materia ejus est viscosa, sic ut rebus*

vicinii quibuscumque facile adhareat unde ut quit ab hoc igne liberetur bonum est fugere & bascillos erigere, ut casu quo exhalatio in illos impingat per suam viscositatem iis adhereat. Contigit enim quod homo hoc fallaci igne deceptus hunc ipsum tamquam lucernam lucentem in calliginosa nocte, insequens nescio quam stagnantem paludem vel foveam incurrat ibique misere depereat. Inordinata Charitas non vera sed adultera dumtaxat, & apparens Charitas est, ex mortuorum hareticorum lacunis & sentinis oriunda. Fatuam illam non immerito dixeris quia hinc inde saltitat dum teste Iraneo affectat per singulos dies novum aliquid adinvenire, & fructificare quod numquam quisquam excogitavit. *Fugientes insequitur & insequentes fugit: quid non moliuntur hujus inordinata Charitatis pracones, ut quempiam in suas partes trahant. Quomodo non fugiunt & adversantur illos qui veneranda antiquitate hanc novitiam suam doctrinam insequuntur. Viscosa illorum doctrina materia est utpotè sub specioso vera Charitatis titulo qua omnibus in amore est, omnibus ablandiens facile hominum mentibus inharet, & timendum profectò ne hoc adulterino inordinata Charitatis igne a via veritatis abducti in abyssum erroris inducantur misere in aternum perituri. Quare ex mente philosophi fugam hujus ignis fatui vobis persuadere Conabor, & bascillos, sive virgas vera & antiqua sapientia erigam, ut exhalatio illa pestilens per viscositatem suam illis inharens omnibus palam fiat adeo ut cum propheta regio in hoc turbulentissimo insolentissimorum ingeniorum profluvio dicere possimus* virga tua, & baculus tuus ipsa me consolata sunt.

Iren. lib. 1, Cap. 18.

IGNIS

IGNIS FATUUS
SIVE
INORDINATA CHARITAS.

Ordinavit in me Charitatem. Cant. 2. v. 4.

ORdinatissima quæque ab Auctore naturæ este ordinatè facta, hi sane ignorare non possunt quibus nulla datur juris naturalis ignorantia invincibilis, vidit enim cuncta quæ fecerat, & erant valde bona. Illud valde Augustinus refert ad pulchritudinem universi, ex singularium partium ordine existentem. Quid mirum? disposuit cuncta æterna illa sapientia in pondere numero, & mensura. Hinc idem Augustinus exclamat quidquid tibi vera ratione melius occurrerit scias fecisse Deum. Augustino subscribunt Doctores Angelicus & Seraphicus. Ille inquit: *dicendum est quod universum suppositis istis rebus non potest esse melius propter decentissimum ordinem.* Hic verò ait: *ipsa sapientia summa summum dat ordinem quem habere possunt res creatæ.* Quid aliud ipsa creatio nisi universi ordinatio, quid quotidiana universi moderatio nisi ordo universorum. Ordo etenim teste Augustino est *parium dispariumque rerum sua quæque loca tribuens.* Quem ordinem sive adæquatam rerum omnium dispositionem universam in universo, & singularem in singulis creatis adinvenire facile quis poterit,

Aug. lib. 1. de Gen contra Manich. c. 21.

Aug. lib. 3. de lib. Arb. Cap 5.

1. P. q. 25. Art. 6. ad 3.

qui solo naturæ ductu naturam universi mature considerat. Et quod in creatione universi, hoc in ejusdem restauratione, sive redemptione generis humani adinveniri dignoscitur. Nam quid aliud redemptio nisi ordinis illius universi a Creatore instituti, a creatura vero per peccatum violati quædam reparatio; ipsum peccatum & maximè originale deordinatio quædam est universi intellectualis sive microcosmi quo ad utrumque ordinem, naturalem, & supernaturalem: hinc siquæ in homine renato adhuc remanet deordinatio si non peccatum est, pæna peccati est. Et quidem quadruplex illa vulnerans animam ad posteros adæ est transmissa. Infirmitas in irascibili ignorantia in intellectu, malitia in voluntate, & concupiscentia in concupiscibili, verbo dicam deordinatio universi hominis. Ex qua deordinatione factum est, ut homo relicta virtute id est amoris ordine lapsus est in vitium id est amoris inordinationem unde non immerito quis dixerit *quidquid bene agitur ex amore ordinato agitur quid male agitur ex amore inordinato agitur*. Sed inquies hæc primovera sunt adversariorum inordinatam Charitatem astruentium; non diffiteor, & quia eorum primovera sunt, sed ipsis pro eorum instituto falsissima, ideo hæc in medium profero, ut ex ipsorum primoveris & principijs, doctrinam quam profitentur radicitus exstirpare queam, siquod opus humanum aut actus moralis hominis ordinatus esse debeat, hîc sane est Charitas

ritas quia virtus eſt : nam ſive eſſentiam virtutis ſive ſubiectum ejus & diviſionem, ſive cauſam virtutis ejuſque proprietates indagare velis, certe virtuti ordinem eſſentialem eſſe facile reperies. Virtus enim, ſi eſſentîam ſpectes, eſt bona qualitas mentis qua recte vivitur, qua nullus male utitur, ſive eſt habitus cum ratione electivus, id eſt conformîter rectæ rationi eligens, & agens & proinde ordinatè in ſuo ordine ex amore ordinato procedens. Subjectum virtutis eſt, potentia animæ, cuius perfectionem ſive ordinationem teſte Angelico doctore, virtus importat. dividitur virtus iuxta ordinem quem habet ad bonum, & in quantum virtus hominis ordinetur ab bonum quod modificatur ſecundum regulam rationis humanæ. Cauſatur ex actibus humanis ordinatis a ratione ſub cujus poteſtate & regula tale bonum conſiſtit. in quantum vero virtus ordinat hominem ad bonum ſecundùm quod modificatur per legem divinam, ordinatur ſeu operatur a Deo in nobis ſine nobis. Si proprietatem virtutis conſiderare lubeat. Proprietas virtutis maxime propria eſt de ſui ratione ordinare hominem ad bonum : adeo ut Charitas quomodocumque ut virtus conſideretur, ordinata ſit, & eſſe debeat. Charitas non ſolùm virtus eſt ſed maxime virtus ſive major virtutum juxta Apoſtolum *horum autem major eſt Charitas*. 1. Cor. 13. Sed ſi Charitas præ cæteris magis virtus eſt, magis præ cæteris ordinata ſit, neceſſe eſt. Adhæc Charitas proxime virtutum

Theologicarum tendit in Deum, eoquod propinquius se habet ad Deum ut objectum quam aliæ virtutes. Nam aliæ inquit D. Thomas important in sui ratione quamdam distantiam ab objecto suo. Est *enim fides de non visis, spes autem de non habitis, sed amor Charitatis est de eo quod jam habetur. est autem amatum quodammodo in amante, & etiam amans per affectum trahitur ad unionem amati.* In tantum quod Charitas sit inter virtutes dispositio ultima perfecti ad optimum id est, Deum ut probat Augustinus lib. 2. de moribus Ecclesiæ: & sic Charitas est eminenter præ cæteris virtutibus qualitas quædam animæ in ordine ad Deum, tamquam assimilativa ad ipsum. Ex quibus omnibus evidenter concludo Charitatem quò magis appropinquat Deo, eò magis illi similem esse, & quo magis illi similis est, eo magis ordinatam esse oporteat. Hinc sponsa veræ Charitatis incendio flagrans exclamat *ordinavit in me Charitatem*: non dixit produxit, generavit sed *ordinavit*. Et merito dixit illa ordinavit, quia ut ait Augustinus *nihil est aliud perfecta & vera virtus quam ordo amoris.* At quis ordo? is certe quem præscribit Charitas quæ semper est ordinata si modo Charitas est. Hanc porro Charitatem & hunc ordinem hausit sponsa in cella vinaria quæ secundùm originem *est domus sapientiæ*, in qua sobrie ebria effudit illud amabile, *ordinavit in me Charitatem.* Quasi dicat non sum suavi illo nectare dementata, non ebullit in me concupiscentia, non agor in furorem

D. Thom. 1. 2. q. 66. *Art.* 6.

Aug. lib. 15. *de Civit. Dei.* c. 22.

Hom, 3. & 4.

non vagor Bacchabunda; sed probe mihi consto, quia sobrius est amor meus, & rerum personarumque æstimationem ordinemque optime retinet. Ita S. Augustinus, S. Gregorius Nyssenus, S. Fulgentius aliique. At inquies dum ita exaggeras ordinationem Charitatis, virtutes Theologicas in medio consistere asseris: in omnibus autem in quibus consistit virtus in medio contingit peccari per excessum & defectum. Sed circa Deum qui est objectum virtutis Theologicæ non potest peccari per excessum quia juxta Bernardum modus amandi Deum, est sine modo amare. Respondet ad hoc pro me Doctor Angelicus. Medium *virtutis accipitur per conformitatem ad suam regulam vel mensuram secundum quod contingit ipsam transcendere vel deficere. Virtutis autem Theologicæ duplex potest accipi mensura.* Una quidem secundum *ipsam rationem virtutis, & sic mensura seu regula virtutis Theologicæ est Deus....* alia *vero regula vel mensura virtutis Theologicæ est ex parte nostra.* Contra primam regulam non potest ex mente divi Thomæ dari excessus, & sic bonum Charitatis non consistit in medio. Contra secundam regulam potest in Charitate considerari medium & extrema ex parte nostra, & sic per accidens datur excessus quia inquit D. Thomas *& si non possimus ferri in Deum quantum debemus. Debemus tamen in ipsum ferri amando secundum mensuram nostræ conditionis.* Conditio vero nostra ejusmodi est post peccatum ut etiam secundum adversarios nullus homo excepta

D. Thom. 1. 2. q. 65. Art. 4.

san-

ſanctiſſima Virgine MARIA potuerit aut poſſit implere continuæ dilectionis præceptum. Velle itaque continuam dilectionem requirere in homine ſub pæna peccati, verus ille & exoticus Charitatis exceſſus eſt menſuram miſerrimæ noſtræ conditionis excedens. Nam ſolus ille verus amor eſt, qui ſobrius eſt ſecundum Auguſtinum & alios, quique rerum & perſonarum æſtimationem ordinemque tenet. Hic omnis & ſolus ex Auguſtini ſententia *dilectionem ordinatam habet, qui ordinem ſervat & diſtinguendo, eligendo, pendendo ſubdat minora majoribus.* Quis illum diſtinguere dixerit, qui virtutes omnes confundit, qui virtutem non eſſe aliud niſi amorem Dei, ſeu Charitatem propriè dictam aſſerit. Quis illum dicet eligere ſecundum rationem, qui ſemper ea quæ conditioni humanæ impoſſibilia ſunt eligit. Non ſubdit profecto majora minoribus qui Sacroſanctam venerandamque antiquitatem novellæ ſuorum opinioni poſtponit. Diſtinctius nobis adhuc ordinatam Charitatem propoſuit Auguſtinus dum ait. *Ipſe eſt autem qui ordinatam dilectionem habet, ne aut diligat quod minus diligendum eſt aut non diligat quod diligendum eſt, aut amplius diligat quod minus eſt diligendum, aut æque diligat quod vel minus vel amplius diligendum eſt, aut minus vel amplius quod æque diligendum eſt.* Vides non niſi ordinationem quamdam ab homine expoſcit in omnibus ſuis actibus humanis dum certum ordinem ordinatæ dilectionis præſcribit. Sed quis non videt hunc ordinem dilectionis

Epiſt. 120. *Cap.* 2.

Aug. lib. 1 *de Doct. Chris. Cap.* 27.

ctionis inverti a novatoribus? Certe minus quam par est ille hominem diligit qui illum agentem contra legem per nullam ignorantiam invincibilem legis naturæ excusari à peccato affirmat, propterea quod ignorantia illa sit pæna peccati originalis. Non diligit sane quod diligendum est, qui non diligit veritatem quæ omnibus diligenda est & maximè Theologis. Illis etenim ex stricto juris naturalis & positivi divini ordine incumbit, ut ad exemplum æternæ veritatis incarnatæ veraces sint & viam in veritate doceant. Amplius diligit quod minus diligendum, qui in tantum Charitatem diligit, ut illius ordinem invertat, aut requirendo illam ubi non requiritur, aut alio & inordinato modo quam requirenda est. Minus denique diligit quod amplius diligendum est, qui salutem proximi periculo æternæ damnationis exponit, novum ubique inordinatæ Charitatis artificium in omnibus humanæ conversationis operibus fabricando. Charitatem Amplector, ambabus ulnis amplectendam prædico, sed ordinatam: ut enim ordinata plenitudo legis est, ita inordinata consummatio iniquitatis est, nec magis unquam superstitiosus & indebitus cultus est, quam pharisaica quadam id est inordinata Charitate Deum colere. Si vis amare purus sit, & defœcatus amor tuus: & hic est quem ipse omnium moderator Deus cum instituit ordinatum esse voluit: nam cum amorem, sive Charitatem instituit non nisi ordinem quemdam homini

mini omnium agendorum præſcripſit, & in hoc ordine hominis perfectionem propoſuit ſcilicet Charitatem, quæ eſt de corde puro, conſcientia bona, & fide non ficta. Sed quomodo ab hoc ordine, ab hac Charitate deviant adverſarii in proſecutione hujus facile videbimus.

Calorem aliquem ſive ignem intemperatum in corpore humano prædominari dolor capitis evidens indicium eſt, & capitis dolorem cæterorum membrorum dolore concomitari docet nos vulgatum illud.

Dum caput ægrotat cætera membra dolent.

Intemperatum ignem inordinatæ Charitatis aliquorum membrorum eccleſiæ animos menteſque præoccupare ex dolore capitis univerſæ eccleſiæ, ſive ex defectu infallibilitatis pontificiæ in decidendis abſque concilio generali quæſtionibus juris, & facti, quem illi affingunt luce clarius apparet, & quis de cæteris membris Eccleſiæ qui venerandum illud hujus myſtici corporis caput ex aliquorum ingeniorum petulantia ne dicam nequitia, vel ita ægrotare videt & non doleat dolore maximo, non tam propter dolorem capitis illius, utpote ſolum fictitium, & fabuloſum, quam propter membrorum illorum de capitis illius dolore male ſentientium periculoſam ægritudinem, cujus unica & ſola cauſa eſt prædominans in membris illis ignis inordinatæ Charitatis. Cupis experimentum? dabimus. Nulli omnino à Chriſto præterquam Petro immediatè Collata eſt au-

thoritas infallibilis regendi, & docendi Ecclesiam universam, dum soli Petro cum successoribus determinate & in singulari dixit, ego *rogavi pro te ut non deficiat fides tua, & tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Petre Amas me? pasce oves meas. Matth. 16. tu es Petrus & super hanc Petram adificabo ecclesiam meam.* Nemo orthodoxus dubitat. Sed quam parum ecclesiæ usibus consentanëa foret in pontifice hæc regendi, docendi & definiendi authoritas, si non esset ab erroris periculo libera absque concilio generali, inordinata foret illa, imo sui ipsius destructiva. Inordinata, quia Vicaria est illa potestas pontificis æternæ & incommutabilis veritatis, itaque sicut hæc absque ullius adminiculo depromit infallibilia veritatis oracula, ita illa absque aliorum assensu, judicia judicet falli nescia necesse est. Sui ipsius destructiva, quia illimitatæ & indeterminabilis suæ infallibilitatis limites apposuisse videretur constituendo Vicariam, si ipsa absque aliorum assensu falli possit, & quæ erat infallibilis ab æterno, facta esset fallibilis, & errori obnoxia in tempore; & sic esset una & eadem simul fallibilis & infallibilis, quæ omnia quantum non derogant dignitati æternæ veritatis? Quod privilegium infallibilitatis agnoscit Leo dum ait *specialis cura Petri a Domino suscipitur, & pro fide Petri proprie supplicatur tamquam aliorum status certior sit futurus si mens principis victa non fuerit:* rationem addit *ut firmitas quæ per Christum Petro tribuitur, per Petrum cæteris conferatur.*

Luc. 22.

Leo Serm. 3. de assump. suæ ad pont.

Quis

Quis novatorum non pavet ad hujus Leonis rugitum. Non enim confertur aliis firmitas veram fidem exponendo neque hanc veram fidem exponendi poteſtatem alii ulli cum eo communicatam habeñt. *Nimirum ſolus* inquit Leo nonus ad Petrum Antiochenum, *pro quo ne deficeret fides ejus, Dominus & Salvator aſſeruit ſe rogaſſe dicens rogavi pro te*, &c. *quæ venerabilis & efficax oratio obtinuit quod hactenus fides Petri non defecit nec defectura creditur in throno illius.* Cujus Rei veritate motus Bernardus ita Innocentio Papæ ſcribit *oportet ad veſtrum referri Apoſtolatum pericula quæque & ſcandala regni Dei, ea præſertim quæ de fide contingunt, dignum namque arbitror ibi potiſſimum reſarciri damna fidei ubi non poſſit fides ſentire defectum: cui enim alteri ſedi dictum eſt aliquando ego pro te rogavi ut non deficiat fides tua.* Quam ſedulam divi Bernardi ſententiam, quod ſi propriæ ſententiæ præponerent novatores, non illam futilem quæſtionem de fallibilitate pontificia in decidendis queſtionibus juris & facti tam acriter, & mordicùs propugnarent immemores ordinatæ Charitatis quę poſtulat juxta Auguſtinum ut ſubdantur minora majoribus.

Bern. Epiſt. 190.

Majorem concilio Pontificem eſſe hinc patet quia prima ſedes non judicatur a quoquam, quia romani pontificis eſt conſilia convocare, eorum decreta reſcindere, corrigere & interpraetari: docet Theophylactus hoc privilegium dari Petro, quia major cæteris futurus eſſet utpotè princeps, & caput

alio-

aliorum: *Quia te Habeo inquit principem Discipulorum confirma cæteros.* Hoc enim decet te qui post me ecclesię petra es, & fundamentum. Et quidem hæc soli Petro dixit, non Petro & concilio, ex quo apparet totam firmitatem definiendi esse a pontifice, non partim a Pontifice & partim a concilio. Theophyl. in Cap. 21. Luc.

Non recensebo hîc summos Pontifices sententiam pro se dicentes, testimonia generalium consiliorum paucis attingam ratus id quod res est plus in hac causa mereri ipsorum judicia consiliorum, quæ in pontifice res fidei per se definiente hanc authoritatem erroris expertem ultro agnoscunt. Illam agnovit ut talem in Leone I. Synodus Calcedonensis quarta, actione secunda. Item in Agapeto concilium Constantinopolitanum secundum actione quarta in causa Anthimi. Illam admisit Synodus 4. actione 18. erga Othonem. Dein Synodus octava erga Adrianum 2. ac Nicolaum 1. Pontifices, quorum sententiam inibi Actione 5. Synodus affirmando non posse immutari, agnoscit eam immutabilis esse veritatis. Sunt alia id genus non pauca, sed ne prolixior sim unum adjungo novissimi Concilii Tridentini testimonium Sessione 7. de Baptismo Can. 3. *Ecclesia Romana autem non nisi ratione pontificis est Magistra cæterarum.* Quid ais numquid hic ictus fatalis est novatoribus nostris. Quid hoc aliud quam soli pontifici proprium esse infallibile in docenda Ecclesia Magisterium; ut infallibile inquiunt, admittimus Magisterium

illud

illud quandocumque cum concilio fuerit conjunctum. Sed quid hic consilio opus? inspice Tridentinum non pontifici ratione Ecclesiæ sive consilii sed Ecclesiæ ratione pontificis docendi Magisterium adscribit. Numquid universam Ecclesiam ipsam columnam & firmamentum, veritatis eadem ruina involuit sive pontifex in definienda quæstione facti sive in quæstione juris fallibilis sit &errori obnoxius? eadem profecto! & parum utilis foret spiritus veritatis in Ecclesia perpetuo mansurus si permitteret Christi Vicarium suo nomine & sua auctoritate universæ Ecclesiæ præsidentem in aliis infallibilem, in aliis fallibilem esse, quorum omnium tamen veritas æque necessaria foret regendo populo Dei, & quorum singula per suam assistentiam æque facile possit ab erroris periculo vindicare. Varias facti quæstiones, ut alios silentio prætereeam Leo decimus se solo, resolvit ac definivit atque eo tenore quo procedit in quæstione juris, suam definitionem toti Ecclesiæ proposuit. Cujus facti ratio nulla alia a me assignari potest quam potestas facientis. Nec huic facto contradixit orthodoxus aliquis: in promptu ratio est, quia nulli eorum sententiæ contraria erat decisio definientis. Hinc etiam pontificem infallibilem prædicant adversarii in approbandis sancti Augustini libris, & hoc solum quia illum suorum doctrinis favere dicunt, neque subit vereri illos ne hic vel ex questione facti vel ex alia quapiam causa aliquod erroris periculum

riculum interveniat. Vides? inordinata Charitas suas hîc partes agit. Augustini inquiunt docemus sententiam a Conciliis, a Pontificibus approbatam. Approbatio illa vera & inconcussa est, authoritas Pontificum sive Conciliorum in hac doctrina approbanda infallibilis est: de ejus veritate vel minimum dubitare summum piaculum est. Ad quid hæc omnia? quia Augustini sententia est, dicam ego *non noverunt Augustini sententiam, sed amant suam, non quia vera est, sed quia sua est.* *Aug. lib. 12. Confess. cap. 25.*

Inordinata Charitas sive ignis ille fatuus de quo nobis sermo est, quamquam non verus sed solùm apparens ignis, veram tamen veri ignis naturam & conditionem in nonnullis insequitur. Quemadmodum hic semper sursum ascendit sic ille videtur summa petere, & adinstar fulguris summos qui in Ecclesia sunt ferire montes. Montium nomine Doctores intelligo qui cęteris cathedrâ sunt eminentiores, quorum duos ordines Scholasticorum nempe & casuistarum quos sibi & doctrinæ suæ contrarios invenit, summè insequitur, & si posset ab ecclesia & religione Catholica ad sectam paganorum & gentilium ablegaret. Scholasticos, pessimos magistros appellat & fabulatores, etiam in errorem ducentes si fieri possit electos: illos quasi parvulos fluctuantes circumferri omni vento doctrinæ affirmat, illos mutuam authoritatem lædere, mutuasque doctrinas non erroris solum verum & hęreseos insimulare & proscribere asserit, adeo ut per Scholasticos faciendum autu-

ment, quod Filius hominis cum venerit non inveniet fidem in terra. Sed unde hęc tam inordinata & insulsa dogmata nullo sale modestiæ christianæ condita? causam sive originem expetis? quia nimio sale supereminentis scientiæ & sapientiæ sua dogmata condiri volunt, ideò sal eorum infatuatur, & cum sit infatuatum ad nihilum valet ultra nisi ut mittatur foras & conculcetur ab hominibus. Charitas inordinata est propriæ scientiæ & Doctrinæ, hinc nimium sui amantes in superbiam elati ut inquit Apostolus, optimos quosque Scholasticorum convitiis lacerant, mendaciis onerant & nescio quorum errorum & hæresum eos non insimulant: quasi verò Theologia Scholastica omnem religionis, & fidei ordinem invertisset, & inversum suis Aristotelisinis ut aiunt & fabulationibus per fas & nefas propugnare vellet. Sed quam inordinatè Theologiæ inversum ordinem Scholasticis adscribant, Sixtus V. Pontifex Maximus non obscurè docet dum ait illos contra Hæreticos, *apta illa & inter se nexa rerum & causarum cohærentia, illo ordine & dispositione, tanquam militum in pugnando instructione, illis dilucidis definitionibus, & distinctionibus, illa argumentorum firmitate, & acutissimis disputationibus, lucem à tenebris, verum à falso distingui, eorumque mendacia multis præstigiis, & fallaciis involuta tamquam veste detracta patefieri, & denudari.* Frustra igitur oblatrant novatores Scholasticis, illos sacratissimæ Theologiæ candorem polluere suis sordibus; non

Constit triumphantis.

non polluunt hanc sed illustrant, dum in sacris litteris interpretandis, in patrum sententiis & scripturis explicandis utuntur suis Scholasticis distinctionibus. Similes sunt ejusmodi Theologi novatores serpentibus, qui Matris morte sibi vitam comparant, & per illius quæ ipsos gèstavit viscera aditum sibi in hanc lucem patefaciunt. Nunquid Scholastica Theologia illos concepit & paulatim in Scholastico pulvere exercitatos quasi foetus efformatos protulit, dum illos sive baccalaurei sive licentiati, sive Doctoris laurea decoravit. Et in hanc Matrem suam continuò insurgunt, propriis illius visceribus non parcunt, cum quæ illi intringicè & essentialiter necessaria sunt pro vaniloqua & inani argumentandi methodo reputant.

Nec major profectò illis adest reverentia erga Casuistas quam Scholasticos, in illos adhuc impudentius debacchantur. Illorum dogmata versatilia, veritatis larvas, Christianæ vitæ fucos, exorbitantium ingeniorum ineptias, laxitatis intemperies, commenta, figmenta, pigmenta, somnia, deliria, insanias nuncupant. Illos se mutuo ut grues sequi non discussa veritate, illos omnium errorum scaturigines esse propalant. Sed meminisci eos oporteret christianæ Charitatis, quæ non patitur viros summa sanctitate & doctrina conspicuos, quales plurimos inter Casuistas reperire est ejusmodi conviciis conspurcari, quam diversa sunt horum de Casuistis judicia, à judiciis Sanctorum Caroli

Borromei, Francisci Salesii & Cardinalis Paleotti, quorum praxim & methodum regendi animas se insequi fingunt. Hi Casuistas summo honore habitos suis legendos proposuere, illosque quasi expertissimos quosdam navarchos in vasto & immenso moralis oceano ad evitandos scopulos & Charybdes suis præscribunt. Illi Casuistas flocci pendunt, eorum lectionem abhorrent, solos patres legendos prædicant. Sed quam ordinatum sit hoc eorum consilium paucis accipe. Consilium juxta angelicum doctorem non nisi de rebus ad finem obtinendum congruis dari oportet. Non enim sufficit res fore in se bonas, sed oportet illas proprias & accommodatas esse ad assecutionem finis propositi. Lectio patrum perquam utilis & necessaria est animarum rectoribus, sed quis illam ad investigandos casus conscientiæ commodam dixerit, quis ex immensis eorum Operibus Casum sibi oblatum facile resolvet, aut resolutum poenes ipsos inveniet? nemo; quid igitur lectio patrum ad cognitionem casuum conscientiæ. An minore in hisce cognoscendis scientiâ opus quam in adiscenda jurisprudentia aut medicina? pro acquirenda juris prudentia jurisperitos pervolvunt omnes, pro medicina medicos consulunt, quidni igitur pro cognitione casuum conscientiæ casuistas consulant, qui casus omnes in quibusvis materiis occurrentes tam ordinato ordine, tam facili methodo resolvunt. Neque hi sanè audiendi sunt qui Casuistas solum hisce novissimis

tempo-

temporibus oriundos autumant. Non prius in hoc orbe terrarum Legiſlator quam Caſuiſta fuit, quicumque legem tulit aut promulgavit, legem explanavit, & caſus circa illam occurrentes reſolvit. Hoc fecit Moyſes in lege veteri, hoc præſtitit Chriſtus in lege nova. Hæccine noviter inventa quæ utriuſque teſtamenti legiſlatorum authoritate firmata? proinde non niſi injuſtiſſimè à malevolis caſuiſtæ appellantur novatores & novitatum inventores. Sed quamvis novitates forent eorum lucubrationes, an ideo deteriores? nunquid contra novum morbum à medico excogitatur inuſitatum antidotum & exorti de novo pravi hominum mores, cauſæ ſunt non ſolum bonarum ſed & novarum legum. Quinimò propter nova adinventa bellorum ſtratagemata indies ars militaris renovatur? Quid igitur mirum *ſi nova bella elegit Dominus* *Jud. 5.* ut portas inferi diabolicis peccatorum novis adinventionibus roboratas Doctorum Scholaſticorum & caſuiſtarum telis & machinis evertat. Tunc ſolùm inanes & ſuperfluæ erunt novæ Doctorum lucubrationes cum novas deſiſtent homines perpetrare iniquitates. Tunc ſolum veraciter quis dixerit, *nihil* *Gen. 8.* *dicendum quod non dictum prius, quando ſenſus & cogitatio humani cordis in malum prona* quieſcent agere perverſa, & adinvenire nova. Sed quamdiu peccator manet antiquorum malorum perpetrator, nec pudet eum ut habeatur novorum auctor juxta multitudinem adinventionum ſuarum, tamdiu non ſolum

 Rei-

Reipublicæ Christianæ non frustraneus & inanis erit Scholasticorum & casuistarum labor, sed utilis & necessarius. Quam veritatem non solum nova probant Theologorum contra novos exortos abusus & excitatas ab orco hæreses documenta, sed omnium historiarum Annales confirmant. At inquiunt *faciendi plures libros nullus est finis*, nimia librorum & scriptorum Copia non otiosa tantum sed odiosa, & perniciosa est fidelium regimini, & studentium utilitati. Nemo sanæ mentis hæc dixerit! Audite Salomonis hac de re judicium. *Audiens*, ait ille *sapiens sapientiam, sapientior erit.* Et quare hoc dixit inquit Cyrillus *Nisi quod sapientia non est numerus?* Quidquid scripserint vel non scripserint Doctores in immenso Sacræ Theologiæ pelago semper jure merito quis dixerit quod alius olim dixisse dicitur. *Adhuc multum restat operis multumque restabit quia inveniendis inventa non obsunt.*)

Eccl. 12.

Prov. 1. Cyrill. lib 1. Apolog. Mor. cap. 1.

Sed hæc paulo magis rationum pondere libremus! quis invitatus ad mensam regiam sive cujusdam divitis epulonis qui quotidie epulatur splendidè, dixerit perniciosam sive frustraneam esse multiplicem ciborum & obsoniorum varietatem, eò quod si de singulis comedat inde stomacho suo malum inferat. Hoc siquis dixerit respondendum sanè illi foret, hanc Ciborum varietatem & abundantiam quam sive magnificentia regis sive liberalitas tractantis mensæ appofuit, à discretione comedentis moderandam fore. Et de singulis illi eligendum esse quod sibi magis

gis salubre & congruum judicaverit. Congeries librorum & scriptorum Theologicorum quid nisi apparatus quidam alicujus mensæ spiritualis omni Ciborum genere instructæ ad pascendas animas. Et hæc mensa quia mensa magni regis est quam apposuit omnibus timentibus se, pro magnificentia illius vario, & multiplici ciborum delectu instrui debet, & tamen omnes ad eam accedentes admonet Apostolus *non plus sapere quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem.* Cæterum quod si multitudo librorum sive de re medica sive de jurisprudentia conscriptorum nullatenus vana & frustranea, sed tum curandis corporum morbis, tum observandis legum statutis accommoda judicetur, cur amabo tanta erga Casuistarum & Scholasticorum multitudinem indignatio? non magis hi Theologiam moralem multiplicitate scriptorum suorum quam medici medicinam aut legisperiti jurisprudentiam confundunt. Tanta est hujus veritatis evidentia ut ulteriori demonstratione non egeat. Tantum abest quod multiplicitas librorum in aliqua scientia confusionem pariat, & scientiæ illius studiosos in varios & multiplices sensus abire cogat, quod etiam quò plures eam scribendo tractant & tractando doceant, eò magis scientiæ illius unitatem varietate scriptorum suorum dilucidant: quod Theologiæ præ cœteris proprium est. Cum enim fides nostra Catholica una sit, una quoque & eadem Scriptura Sancta, una quoque Ecclesia nec aliæ sint

veritates ab eis quas docuerunt Patres nostri, necesse est earum easdem esse definitiones & descriptiones, & eadem omnium de Theologia scribentium primovera. Undè sequitur evidenter quod quò plures plura de Theologia scribant, plus illius primovera & invariabiles regulas stabiliant, & per consequens plus illius unitatem confirment: quod si enimverò nullus Scholasticus aut casuista foret qui certas Theologiæ regulas præscriberet? quis non videt majorem in Theologicis confusionem fore quam modò, ubi quamvis plures eandem materiam summa varietate tractant in eadem tamen principia unanimiter conjurant. Videtis itaque varietatem scriptorum & scribentium idem principium & finem intendentium, in Theologia non obesse sed prodesse & quasi frenum injicere luxuriantium ingeniorum ineptiis, cum per multiplicitatem Doctorum in unum & idem conjurantium non liceat unicuique abundare in suo ingenio, quod tamen nimius sui amor sivé inordinata charitas unicè intendit, & ideo solum omni voto expetit omnes Scholasticos, & Casuistas è theologia eliminari, ut quod sibi luberet pro libitu suo effutire liberè posset. Ego quod ad me attinet, sapientissimis scholasticis & casuistis hoc defero, ut dictum viri & perantiqui & sapientissimi Vincentii illis accommodem dicendo *quodcumque igitur in Ecclesia Dei agricultura fide Patrum satum est: hoc idem filiorum industria decet & excolatur & observetur hoc idem floreat & maturescat.*

Hoc

Hoc idem proficiat & perficiatur: fas est etenim ut prisca illa cœlestis Philosophiæ dogmata processu temporis excurentur, limentur, poliantur: sed nefas est, ut commutentur, nefas, ut detruncentur & mutilentur. Per Scholasticos & Casuistas veterum patrum documenta non commutari, detruncari, aut mutilari, sed explanari, limari & poliari omnibus judicio pollentibus inconfesso est. Adeò ut Theologiam Scholasticam cum Sixto V. Pontifice appellare possim *Salutaris scientiæ cognitionem & exercitationem ab uberrimis divinarum litterarum, summorum Pontificum, Sanctorum patrum, & conciliorum fontibus dimanantem, quanto igitur magis* novatores *hanc munitissimam Scholasticæ Theologiæ arcem oppugnare & evertere conantur, tanto magis nos decet hoc invictum fidei propugnaculum defendere, & hæreditatem patrum nostrorum conservare & tueri, & acerrimos veritatis defensores meritis honoribus quantùm possumus decorare.* *Contra heres. cap. 30.*

Ignem fatuum utpotè in paludosis & stagnantibus locis natum, ad paludes & abyssos hominem inter tenebras deducere apparente sua luce, omnibus vulgò notum est. Peccatum est abyssus multa, & cum peccator peccat quid nisi abyssus abyssum invocat. Ad hunc abyssum rectà nos deducit ignis noster fatuus sive inordinata charitas, cum singulos actus nostros peccaminosos judicat quia Charitate destitutos. Heu mihi quid ultra miseriæ miseris peccatoribus adjici potuit. *Via illorum* ut ait Propheta *tenebræ, & lubricum & angelus domini persequens eos.* Nunquid satis? *Psalm. 34.*

adjicit

adjicit inordinata charitas juxta vias eorum tot abyſſos quot miſeri perpetrant actus, in quos præcipiti motu miſerè ad ima inferni devolvantur. Hæccine ordinata Charitas eſt? ſic illam appellat ille ex cujus ore nullum procedit peccatorum miſerere, dum veram virtutem nominat *ordinem amoris* ſeu *amorem ordinatum* dum dicit peccatum eſſe *quidquid non fit ex amore ordinato*. Amorem illum ordinatum intelligit Charitatem perfectam, qui juxta illũ eſt amor Charitatis *attollens hominem ſupra ſeipſum, quod naturaliter fieri nequit, & ſoli Deo uniens, id eſt unum ſpiritum cum Deo faciens*. Sed quis non videt hunc amorem Charitatis inordinatum eſſe, & ordinationi divinæ, quæ attingens à fine uſque ad finem fortiter ſuaviterque diſponit omnia, è diametro reſiſtere. Hæc autem eſt ordinatio divina juxta adverſarios ut homo *inter incommutabilem ſupra ſe creatorem cui tamquam ſummo bono immediate ſubjecta eſt, & irrationales infra ſe creaturas, quibus utendo non fruendo dominatur, juxta pares alias intellectuales creaturas quibus in Dei fruitione æquari appetit rationalis ipſa ſed mutabilis natura per amorem veluti per proprium pondus collocetur*, ſed numquid hunc ordinem ſive ordinationem divinam invertit qui ad ſingulos actus humanos ſub pœna peccati charitatem, & quidem perfectam expoſcit. *Tenet ordinem* natura rationalis inquit Auguſtinus *ſeipſa tota diligens quod ſupra ſe eſt id eſt Deum, ſocias autem animas tamquam ſeipſam*. Sed neutrum pręſtat hæc Charitas inordinata, ſeipsâ totâ non diligit Deum

In quæſt. Theol. de grat. juſtif. ſalmurii impreſſa.

Aug. lib. 6. muſic. cap. 14.

Deum quæ illum in se solum, & non in proximo diligendum prædicat, neque socias animas amat ille tamquam seipsum, qui illis onus imponit quod nec sibi nec ulli hominum, (exceptâ S. Virgine) post lapsum Adami possibile fuisse ultro fatetur. Humana natura secundum novatores rationalis ipsa est, sed mutabilis natura, si mutabilis, quomodo justè ad immutabilem amorem Dei super omnia obligari potest. *Quomodo amorem Dei super omnia oportet fundatum hærere id corde nostro quamdiu vivimus?* *Al-ghemyne verbinteniße;* p. 4 p. 10. p. 20. Quomodo hoc *necessarium esse potest ad salutem atque ad implendum primum maximumque mandatum, omnes obligans sub pœna æternæ damnationis*, quod homini in statu naturæ lapsæ impossibile est? Deus impossibilia non jubet, nec per consequens hunc impossibilem amorem perpetuæ Charitatis. Deus amorem præcipit sed non perpetuum. Inter affirmativa annumerari oportet præceptum dilectionis, quæ unanimi Theologorum consensu obligant semper, sed non pro semper. At inquiunt, *potuit homo in statu innocentiæ constitutus, cui natura præceptum illud imposuit plenè & perfectè implere illud præceptum.* Jerem. cap. 31. 6. Blanda consolatio sed infirma infirmis animis adhibenda. Quid juvat olim potuisse modò jam non possit? Ad hæc respondent cum Jeremia *quiescat vox tua à ploratu, & oculi tui à lacrymis: quia est merces operi tuo. Quod autem* inquiunt *homo pessima sua voluntate se conjecerit in quandam impotentiam quam & voluntarie continuat, ideò non tenetur natura sua immutare leges.* Ad hæc & similia

quis

quis non audiat vocem lamentationis, luctus & fletus naturæ humanæ, plorantis filios suos & nolentis consolari super eis, quia non sunt. Non sunt qui sunt filii Adam, si mutabilis natura immutabilis Charitatis lege arctetur. Qua lege perpetuæ dilectionis siqui homines alligare velint? quis neget illos totum ordinem divinæ providentiæ invertere? Cum enim lex æterna jubeat ut omnia sint ordinatissima, impossibile est hoc esse ordinatum ut Charitas quæ per eandem æternam legem cœterarum forma est facta virtutum, inordinata sit qualis est quæ perpetuam dilectionem præcipit. Multoque magis impossibile ut illum ordinem naturalem perturbando non peccent novatores, cum lex æterna non sit alia nisi ratio divina seu voluntas Dei, ordinem naturalem conservari jubens, perturbari vetans.

August. lib. 6. music. cap. 15.

Sed rursus ad sui defensionem Augustinum inclamant dicentem ipsa est *anima ordinatio qua nulli servit nisi uni Deo, nulli æquari nisi purissimis animis nulli dominari appetit nisi naturæ bestiali atque corporeæ.* Perturbatur autem hic ordo perversâ & peccante voluntate, si ipsa anima aliquid amat præter Deum. Duo importat hic ordo: primò nempè ut quod inferius est non magis ametur appretiative sive ut non ametur ut majus & superius id quod minus, & inferius est, secundò ut quod minus & inferius est non ametur tamquam finis ipsius operantis in quem seipsum suaque omnia referat. Quid hoc impedit quin amare liceat unumquodque & æstimare secundum suum gradum? Deum esse verum & unicum

bonum hominis, eo sensu quasi verò nihil aliud sit verè bonum homini, & per se dignum illius amore, ita ut licitè amari nequeat nisi per relationem ad eum, falsum est, nec potest sine errore affirmari. Nunquid per se amabilia sunt virtutum officia quia talia sunt. Nunquid delectationes per sensus aut aliter ex creaturis perceptæ possunt absque peccato propter seipsas experi? aliquæ delectationes bonæ sunt juxta divùm Thomam aliquæ malæ, sicut aliquæ operationes sunt bonę, aliquæ malæ, quas delectationes consequuntur, si delectationes operationes consequantur, quę bonę sunt & licitæ, quid ni & ipsæ bonæ sunt & licitæ absque ulla relatione in Deum aut Charitate perfecta & justificante? Actiones indifferentes dari, & consequenter indifferentes de iis delectationes unanimis doctrina est Sanctorum patrum. Quisquis illas è medio tollit, Dei ordinationi resistit. Ordinatio etenim hujus universi præsertim microcosmi in varietate rerum & actionum consistit. Nec parum interest divinæ ordinationi hominem posse sicut malè & bene, ita & indifferenter agere. Quam actionum & delectationum indifferentiam siquis neget in homine, hominis creationem de peccato & inordinatione arguit. Porrò Augustinum iterum in medium adferunt inter affectuosos flagrantis Charitatis affectus Deo suo dicentem *minus te amat qui tecum aliquid amat:* minus profecto Deum amaret qui cum Deo quidquam creatum ut finem suum ultimum inor-

D. Thomas 1. 2. q. 34. art. 1. in Corp.

August. lib. 10. Confess.

dinatè amaret. Sed non minus Deum amat, qui ordinate cum Deo aliquid amat: quin imò tanto magis creatorem diligit quanto magis & efficacius plures creaturas; maximè rationales casto amore diligit. Hoc etenim habet oppositum Charitas cum amore proprio sive concupiscentia ut quemadmodum hæc sibi soli studet omne bonum communicare, illa è contrario quidquid boni habet aut habere potest etiam cœlo benigniore, id omne profundit; atque abjicit ut proximus inde participet: nam ut recte ait Sanctus Thomas *diligere proximum propter Deum est aliquid majus & melius quam solummodo diligere Deum.* Rationem addit quia *actus ille habet totam perfectionem quæ est in amore Dei, & aliquid amplius quatenus se extendit ad amorem proximi.* Quid mirum? Charitas fundatur super communicatione summi boni in cujus participatione communicant omnes homines, & quò plures participant id ipsum, eò magis ille per quem participant diligit illud bonum, cum jubemur præcepto divino & naturali diligere Deum ex toto corde, non jubemur excludere omnem alium amorem, nihilque amare nisi Deum aut propter Deum, sed illum tam integre, perfecte & absolute amare, ut nihil admittatur ejus amori adversum. Neque aliud voluit Augustinus dum dixit *cum autem ait toto corde, tota anima, tota mente, nullam vitæ nostræ partem reliquit quæ vacare debeat & quasi locum dare ut alia re velit frui. Sed quidquid aliud diligendum venerit in animum illuc rapiatur quo totus dilectionis impetus currit quæ nullum a se ri-*

D. Thom. 2.2. q. 27. Art. 8.

Lib. 1. de Christ. cap. 22. & cap. 10.

vulum duci extra patitur cujus dirivatione minuatur. Quia dilectioni Dei contrarium est velle aliquo alio quam Deo frui, hoc est in sensu Divi Augustini non quomodocumque de illo delectari ut bono jam possesso, sed diligere illud propter se ut bonum beatificum, & *nullum etiam à se rivulum duci extra patitur* quamvis non excludat omnem cujuscumque alterius rei amorem, qui non sit amor Dei propter se, cum amor ille quem admittit non sit amor de bono Beatifico sed de bono possesso. Bonum & licitum est se diligere propter seipsum, melius autem se diligere propter Deum & de hoc modo præstantiori diligendi seipsum, loquitur Augustinus; cum ait *nullam esse aliam dilectionem qua quisque diligit seipsum nisi quod diligit Deum.* Nam si nemo nisi diligendo Deum diligit seipsum, non opus erat ut dato de Dei dilectione præcepto etiam seipsum & proximum homo diligere juberetur. Frustraneum erat præceptum de diligendo proximum, quod tamen secundum simile primo promulgavit ipsa veritas. Vides qualiter inordinata charitas confundat duo præcepta charitatis diligere Deum & proximum, si per eam non possit diligi proximus nisi propter Deum. Deinde præceptum quod prædicat Christus primum & magnum mandatum hoc ipso non esset primum & magnum mandatum, nam quod secundum dixit & simile huic, primum esset & majus altero quandoquidem ex mente D. Thomæ majus sit proximum diligere propter Deum, quam solummodo

modo diligere Deum. Hæc clariora ſunt quam ut ulteriori examine egeant. Ad alia abſurda properemus quæ ſecum adfert hæc charitas inordinata, docendo neceſſitatem charitatis ad omnes actus humanos.

Hujus inordinatæ charitatis profeſſores in labyrinthum incidunt à quo nequeunt eripi, & in illam labuntur abſurditatem de qua Auguſtinus loquitur *errant homines non ſervantes modum & cum in unam partem procliviter ire cæperint, non reſpiciunt divinæ authoritatis illa teſtimonia quibus poſſint ab illa intentione revocari, & in ea quæ ex utriſque temperata eſt veritate ac moderatione conſiſtere.*

Aug. lib. de fid. & oper. Cap. 4.

Nam cum nullum opus morale fieri poſſe ſine ſanctitate ſupernaturali aſſerunt, omnia quæcumque fiunt à peccatoribus ante juſtificationem peccata eſſe affirmant: ſed ſi peccata ſint, quare illa in romanis à Deo remunerata aſſerit Auguſtinus, quare ait paganos aliqua bona opera facere extra Eccleſiam, quare dicit Auguſtinus Polemonem adoleſcentem ethnicum à Xenocrate philoſopho ad temperantiam & continentiam fuiſſe converſum, & plura alia ejuſmodi. Si temperantia & continentia ante juſtificationem non ſint virtutes ſed vitia, aut ſi mavis ſi temperantia ſine charitate non ſit temperantia & continentia non ſit continentia, quod ex doctrina veſtra evidenter concluditur, quandoquidem ſecundum vos ad rationem virtutis non ſufficiat quod objectum ſit honeſtum decensque naturam rationalem, & ametur propter ſuam honeſtatem & bonitatem

Aug. lib. 5. de Civit. Cap. 15.
Aug. in Pſal. 83.
Aug. Epiſt. 130.

tatem intrinſecam, ſed ulterius oporteat referri in Deum per charitatem. Ad quid ratio nobis à Creatore noſtro indita, ſiquæ rectæ rationi conſentanea fiant, abſque charitate, peccata ſint? ad hoc inquient ratio nobis indita ut omnia noſtra juxta Apoſtolum referendo in Deum impleamus primum maximumque mandatum, omnes obligans ſub pæna æternæ damnationis. Miror qua fronte præſumpſerint pervertere Apoſtoli conſilium in præceptum: non curant quid intenderit ipſe modo prætexant malæ ſuæ opinionis adminiculum: non vult Apoſtolus ita omnia noſtra referri ex charitate ad Deum ut omnia quæ non referuntur non ſint virtutes ſed peccata: non dixit Paulus fides ſine charitate non eſt fides, ſed inutilem ſolùm dixit ad ſalutem, quamobrem ſubjunxit nihil ſum vel nihil mihi prodeſt, quod probat Anſelmus ſuper eo Apoſtoli verbo *major horum charitas* ſine *charitate* inquit *poteſt eſſe fides & ſpes*. Commendavit etiam Paulus fidem Raâb meretricis, & Salvator fidem Chananeæ quæ utpote paganæ expertes erant charitatis. An forſan Paulus, & ipſe Salvator peccata laudaſſet? an ethnicos & paganos ad peccata facienda admonuiſſet? Bona opera juſtificationem antecedentia invalida ſunt & inutilia in ordine ad ſalutem: non ſunt tamen ſpernenda ſed amplexanda quippe quibus ſe bene exercet & ad gratiam diſponit operans, ut docet D. Chryſoſtomus *teſtimonium bonum* inquit *habuit Cornelius ſed Chriſtum ignorabat, Deum quidem credens*

Chryſ. in ſerm de fide lege natura & ſpiritu ſancto.

dens

dens, Dei autem sermonem nondum edoctus. Et quia opera erant bona & admirabilia, placebant etiam Remuneratori & amatori Deo. Vides? Chrysostomus opera Cornelii adhuc gentilis bona vocat & admirabilia eaque dicit placere Deo! quomodo igitur peccata? si peccata sint Deo placere nequaquam possunt, cui odio sunt impius, & impietas ejus. Consuluit Daniel Regi Nabuchodonosor peccata sua eleemosinis redimere, mandavit rex Ninive ninivitis dicens
Dan. 4. *operiantur saccis homines & jumenta & clament ad Deum in fortitudine, & convertatur vir à via*
Jone. 3. *sua mala, & ab iniquitate quae est in manibus eorum, quis scit si convertatur & ignoscat Deus.* Hi omnes gentiles fuere penes quos nulla nota aut vestigium Charitatis & tamen hæc eorum opera non potes arguere de peccato nisi velis peccata peccatis redimi, & peccatis Deum converti ut ignoscat. Itaque etiam invitus compelleris hic nobiscum sentire aliqua opera bona moraliter fieri posse etiam à peccatoribus. Porro si nullum opus est bonum nisi quod fit ex motivo charitatis propter Deum summè dilectum, sequitur nullam esse virtutem præter unam charitatem cujus solius est operari propter tale motivum. Dic mihi amabo siquis ex firmamento lunam & stellas tam fixas quam errantes ablegare vellet, & unicum solem in eo collocare, nunquid dicendus esset velle invertere ordinem & pulchritudinem hujus firmamenti? quis dubitat? Qui docet omnia facienda esse ex motivo charitatis solam charitatem vult esse in mundo,

do,

do, cæteras virtutes omnes foras mittit. Sed quam inordinatè reclamat Scriptura cum plures alias virtutes præter charitatem agnoſcit, & commendat variis locis, reclamant Sancti Patres & ipſa ratio manifeſtat, nam cum virtus eſt habitus conformiter rectæ rationi eligens & agens, manifeſtum eſt rectæ rationi conſentaneum eſſe amare juſtum & facere, quia juſtum eſt; vivere temperatè, ſubvenire indigentium neceſſitati, parentibus & benefactoribus honorem impendere & cætera ejuſmodi quæ etiam prçciſa relatione ad Deum, ut ſumme dilectum propter ſeipſum, honeſta ſunt & ſecundùm rectam rationem appetibilia. Quicumque illam veritatem impugnant utar Divi Laurentii Juſtiniani verbis, hi *velut cæci ſpiritum ſequuntur erroris, fallaciis irretiuntur diaboli, ipſum lucis Angelum arbitrantes, tentationibus conſentientes & ſuas perficientes voluntates, præcipitantur in foveas, neſciunt diſcernere nec quidquam rectè dijudicare. Deſideriis virtutum ſine ulla ſe accomodant diſciplinæ regula, omnique quaſi ſpiritui credunt: & tamquam abſque gubernaculo naves colliduntur in ſcopulos.* Quod ſibi & aliis fidelibus eſt ſecunda poſt naufragium tabula in hoc quaſi in ſcopulum ſivè charybdim ſua doctrina impingunt miſere naufragantes: nec mirum ſequuntur quippe charitatem inordinatam ſive ignem fatuum cui proprium eſt hominem deducere ad foveas & abyſſos: inordinata charitas eſt, ſivè agere ex amore inordinato, velle contradicentibus SS. Patrum Scriptis & Con-

Lau. Juſt. de caſto connubio Verbi c. 17.

filiorum Decretis necessariam esse ad Sacramentum pœnitentiæ charitatem perfectam & per se justificantem, sic absolutio sacerdotis nudum est ministerium declarantis remissa esse peccata: dogmata sanè charitatis sed inordinatæ affectatione speciosa, Tridentino appositè contraria: qui docent *non peracta pœnitentia pœnitentes absolvi non debere* numquid ordinem inter partes Sacramenti pœnitentiæ à Tridentino præscriptum invertunt, nisi Ecclesiam velint sæculis omnino quatuor vel quinque usque ad hunc diem errasse quæ hunc ordinem Tridentini observavit. *Hæc in statera charitatis appendite* & videte an non tutius sit se in hoc Tridentino conformare quam Petri d'Osma quem filium iniquitatis appellat Pontifex, dogma insequi, cujus dogmatis patronos qui hæresis insimulant non præcurrunt judicium sed enuntiant præjudicatum juxta regulam juris qui *hæresim damnatam sequitur ejus se damnationis participem facit*. Quidquid de indiscreta dilatione absolutionis, sive de irrita absolutione quam consequitur relapsus intra tempus breve, inordinatè effutiunt novatores, unanimiter omnia veræ & ordinatæ charitati repugnant, si usquam vera charitas necessaria est, hæc in administratione Sacramenti pœnitentiæ ubi misericordia superexaltat judicium necessaria est. Spiritus autem Christi est vera charitas sivè ut ait Anselmus charitas veritatis *dicitur enim* inquit ille *Spiritus Sanctus charitas, & Christus est veritas, charitas ergo veritatis est Spiritus Christi.* Sed quam alieni sunt

Sess. 6. c. 14.

Aug. de S. Virgin cap. 55.

Causa 24. Quest. 1. cap. 1.

Lib. 3. de Spirit. S. cap. 20.

ſint à Spiritu Chriſti qui hunc thronum miſericordiæ phanatica ſua opinione commutant in carnificinam conſcientiæ. Paternæ largitatis memor non eſt qui eſt fraternæ immemor charitatis, *lapſi in certamine fraterna miſeratione ſunt curandi, & fomentis pœnitentiæ medicandi: ubi enim Deus Dominum mutavit in patrem voluit charitate magis quam poteſtate regnare* maximè in hoc tribunali, *& amari maluit quam timeri*: ſectamini itaque Spiritum Chriſti magis quam curioſas hujus Ævi hominum diſputationes quæ edificationem nullam ſed diſſenſiones plurimas pariunt, & dum medici inter ſe decertant interim ægri moriuntur. Quam inordinationem, ſiquis charitatem aſtruit, charitatem deſtruit. Quæ laudabilia ſunt vituperanda dicit, virtutes in vitia & peccata mirabili Metamorphoſi tranſmutat, & plurimis viam ſalutis æternæ occludit quam omnibus aperire charitas expoſcit. Adeò ut ejuſmodi charitatis profeſſores hæc Chriſti fulmina ſibi attrahant *væ vobis ſcribæ & phariſei hypocritæ, qui clauditis regnum cœlorum ante homines: vos enim non intratis nec intrauntes ſinitis intrare*. Et tanto periculoſior eſt Chriſtianis quanto ſub eminentioris virtutis pallio tecta deliteſcit & cujus hęc factio niſi diaboli, qui juxta Cyprianum novit convertere noctem in diem, qui facit de tenebris lucem ſplendeſcere, ſivè vitia ſub virtutum ſpecie coruſcare. Hic audiit Chriſtum dixiſſe: ignem veni mittere in mundum & quid volo niſi, ut accendatur.

Con. Rom. contra Novatum Chryſ. Serm. 7.

Matth. 27.

Cyp. lib. de ſimp prælator.

 Voluit

voluit id ipſum imitari & quantum potuit fecit ſimia illa infernalis, ignem novę & inordinatæ charitatis in multorum cordibus accendit, & quid vult niſi ut hoc ipſo ſi fieri poſſit totus mundus accendatur & ut magis accendatur oleum miſericordiæ ſivè fraternæ charitatis huic igni infudit, fratrem neceſſitatem habentem omnimodè ſublevari mandat etiam de aliena ſubſtantia, nam templa; & aras neſcio quo ſacrilego pietatis ſenſu ſuis mobilibus ſpoliari deſiderat, ut viva templa Spiritus Sancti, ut ait, ſubleventur, dicendo cum aſſecla ſuo judâ ut quid perditio hæc, poſſunt hæc venumdari & dari pauperibus. Vult ſacrata divorum ſimulacra nuda proſtituere, ut nudum hominem tegat. Optat denique templa omnia in Xenodochia converti ut egeno, & indigenti opituletur. Hæc ſiquis obiter audit & non conſiderat vere dicet *majorem charitatem nemo habet*: ſed vide quam inordinata eſt hæc charitas hujus verſipellis, quam longe diſtat ab illa quam ipſa veritas per Prophetam ſuum omnibus inculcavit. *Frange eſurienti* inquit illa *panem tuum* non alienum, *& egenos vagoſque induc in Domum tuam* non alienam, *cum videris nudum operi eum* ſed propriis veſtibus non alienis à Divorum ſimulacris ſacrilege ablatis, hæc fac quiſquis es qui ita Charitati ſtudes, prius pingues, & opulentos illos Eccleſiaſticos reditus vel alios quos poſſides in pauperes diſtribue, Chriſti ſunt illi reditus, non tui, pauperum ſunt, non amicorum & conſanguineorum
tuo-

tuorum. Et cum hæc feceris tunc involа in Domum Dei, per me licet, tunc operi nudum Divorum vestimentis, quando tuas vestes quas in scriniis tam frequentes tinea corrumpit in pauperes distribueris. Hæc primò fac, & postmodum quantum lubet adhortare tuos ad charitatem.

Nihil adversæ parti magis obvium quam illud Apostoli ad Chorintios *omnia vestra in charitate fiant, secundum charitatem ambulate.* 1. Cor. 16, Rom. 14.
Sed primo omnium qui hæc inordinatè docet, à via veræ charitatis aberrat adeo ut optime illud Davidicum in eum quadret, *lacum aperuit & effodit eum, & incidit in foveam quam fecit.* Psalm. 7.
Sincidilla sive ignis fatuus semper ad lacus & foveas hominem deducit; inordinata charitas cujus sincidilla typus est, varios lacus aperuit & sibi plures (ut dictum est, foveas fecit) quarum una & quidem maxima est scandalum quod undiqne falsis suis contentionibus pusillis inferunt. Eorum de charitate doctrina vere est petra scandali, & lapis offensionis in quem omnis ætas & sexus fidelium, juvenes & virgines, senes cum junioribus impingunt. Et profecto quis non offendatur cum à magistris & professoribus charitatis, ea quæ charitati è diametro contraria sunt, practicari videt. quid magis contrarium charitati quam scandalum? *charitas verò edificat* inquit Paulus, nullum scandalum patitur maxime illud *quod generat calliditas humana* ut ait Chrysologus. Sed quæ ædificatio penes inordinatæ charitatis pa- 1. Cor. 8.

tronos

tronos quæ non ſcandala ex eorum novitia & perverſa doctrina. illa juſtis æque ac peccatoribus *laqueos tendit, lapſus parat, foveas fodit, aptat ruinas, ſtimulat corpora, pungit animas, cogitationes ſuggerit, immittit iras, dat virtutes odio, vitia dat amori, errores ſerit, diſcordias nutrit, pacem turbat, affectus diſſipat, conſcindit unitatem, ſapit malum ſatis, bonum nihil, violat divina, humana tentat.* quæ omnia non minus inordinatæ Charitati, quam ejus progenitori diabolo ſecundùm Chryſologum propria ſunt. A diabolo ſunt illa quæ fallunt ſpecie quæ prætendunt bona cum mala inferant. Jam dudum inordinata Charitas decreta Pontificum lapidem firmandis veſtigiis latum, in totam ſulcavit & exaſperavit offenſam, & totius fundamenti petram Scripturam Sacram ſcilicet vertit in ſcandalum ut eſſet miſeris ad ruinam. Gallicani verſionem novi teſtamenti ſecundum mentem Calvini factam, & contra Romanam correctionem plurimas verbi Dei ſententias ad mores fidemque pertinentes continentem, ſuis legendam proponunt, & ut magis legant pro Sacramentali ſatisfactione illis imponunt, Non ſufficiebat illis nuper bullam Innocentii XI. laxiores quaſdam ſententias condemnantem latino idiomate, ut ſolet, in ſcholis circumferri, debuit illa flandrice ſed minus fideliter tranſlata imprimi, ut in omnium monialium & muliercularum manibus verſaretur. Numquid hæc faciendo eligunt miniſtros ſcandali magis eſſe quam pacis

Petr. Chryſ. ſerm. 27.

Petr. Cryſ. ſerm. 11.

pacis. Numquid occasionem præbent ut istas laxitates in praxim deducant illi, quibus persuadent illas a tot adversariis, quos impetunt doceri. Dico cum Apostolo *peribit infirmus in tua scientia frater propter quem Christus mortuus est*. Docere ignorantes sancta, & salutaria inter opera Charitatis seu misericordiæ spiritualia quidem adnumeratur sed docere ignorantes noxia, & peccata quæ numquam Belgium audivit & adhuc minus docuit, non inter misericordiæ sed summæ impietatis opera adnumerandum est: nam *sic populus mancipatus errori, scandalum facit* juxta Apostolum: ubi se peccatorum morbus, vitiorum scelus, impietatis phrænesis mentibus semel infudit humanis, quidquid est scientiæ, sensus, & rationis exstinguit, & furore vesano facit gentes insurgere contra gentem, & disparatis civium contentionibus rempublicam miserè dilaniari. Quapropter Apostolus ad Romanos & Ephesios unice commendat charitatem fraternitatis, sed in quantum illam commendatam habeant novatores unicuique facile innotescit, aiunt enim verò concilium Tridentinum non videri æcumenicum utpotè in quo potiores fuerint partes scholasticorum & papæ. Sed non illæ sunt voces filiorum charitatis, sed prophetarum potius illorum qui sedent ad ripam limanici lacus, infames libellos sed sua infamia famosos utpotè propter hæreses contentas tortorum manibus in gallia igni traditos in vulgus spargunt: & indoctæ plebi pro speculo pietatis ob-

1. Coll. 8.

1. cor. 2.

obtrudunt illud ; quod verius quis dixerit ſpeculum impietatis. Religioſos omnes à prædicatione verbi Dei amovere vellent *prohibentes illis gentibus loqui ut ſalvi fiant* quorum tamen ordini & ſocietati iteratò mandatum eſt à ſede Apoſtolica *vade & annuntia regnum Dei.* Si hæc charitas eſt, neſcio quid ſit invidia, *Moyſes* inquit gloſſa *prophetare omnes voluit, quia bonum quod habuit non invidit.* Affingunt aliis dogmata & propoſitiones à Sede Apoſtolica damnatas quorum ipſi authores, & profeſſores ſunt, cum ſuam vident damnatam doctrinam, non deſinunt plebiculæ plenis buccis, affirmare horum vel illorum doctrinam proſcriptam eſſe. *Vniverſa delicta operit charitas* inquit ſapiens, ſiquæ delicta aut defectus in libris ſcholaſticorum aut caſuiſtarum ex fragilitate & inſufficientia humana commiſſos uſquam deprehendunt, non illos excuſant ut præcipit charitas, ſed accuſant, non tegunt illos pallio diſcretionis ſed detegunt impudentia contentionis, ſimiles maledicto Cham qui deriſit verenda patris. Hæccine charitas? meliora Superi, non charitas ſed hypocriſis eſt, ſubtile malum, ſecretum virus, venenum latens, virtutum fucus, tinea ſanctitatis. Sacerdotes Dei, quos Apoſtolus vocat *genus electum regale Sacerdotium*, quibus non conſpurcant maculis, & falſis onerant convitiis quaſi vero in Eccleſia perverſa forent omnia præter illos & eorum doctrinam, ſic Eccleſiam ejuſque miniſtros tractant, à minimo uſque ad maximum ſibi contra

1 Theſſ. 2.

Luc. 9.

Proverb. 10.

contrasentientem variis inurunt notis: nequidem ostiarius sive janitor Ecclesiæ nuper in quadam Thesi eorum evasit censuram, non secus ac si modo Ecclesiastica disciplina ex officina textrina petenda foret, & reges ac principes tam politicos quam Ecclesiasticos formam regendæ reipublicæ docere vellent, qui non nisi ad plebi opus textrinum edocendum admissi sunt. Utinam attenderent, & intenderent illi huic suo operi hæreditario. Habent in eo quod videant unitatis & concordiæ symbolum: nam sicut ex filis lanæ ordinatè conjunctis exsurgit pannus, sic ex compage unitatis & junctura fraterna civium, crescit vinculum pacis. Doctrinam suam, doctrinam Pauli illuminatam asserere impudenter non erubescunt, & communem aliorum doctrinam, obscuram carbonarii fidem appellare adhuc impudentius non verentur. Insignis profectò charitas! sed quid mirum? si *difficile est* juxta Bernardum *fortassis & impossibile, ut ex amara radice ambitionis suavis fructus prodeat charitatis.* *Corn. de convers. ad Cler. cap. 30.* Quemadmodum ecclesiastico regimini, sic & politico quod ex ecclesiastica & laica potestate conflatur, hæc novatorum doctrina perniciosa est, nam cum de ministrorum juramenmento quod à rege exigitur, de sollicitatione & nummorum numeratione adeo incautè & indiscretè loquuntur, verendum profectò est ne his & similibus nugis sinistram de ministris regiis opinionem suggerant plebiculæ, & alia incommoda reipublicæ inferant quæ

fa-

facilius excitantur quam assopiuntur. Cum annalogiam inter phariseos, & adversarios astruere conantur: vellem attenderent an non suam potius suorumque prosopopeiam astruant. *A foris etenim apparent hominibus justi, intus autem pleni sunt hypocrisi.* Doctrina eorum vera hypocrisis est; quæ ex mente Chrysologi *secura simulat, fallit prospera, curiosa mentitur, & crudeli arte virtutes truncat mucrone virtutum .... &* *misericordiam miseratione prosternit.*

Chrys. serm. 7.

Cavete itaque Fratres ab hac inordinata charitate, sive fermento phariseorum. *Fugiendum est virus, pestilentia cavenda quæ de remediis creat morbos, conficit de medicina languorem, sanctitatem vertit in crimen, placationem facit reatum, generat de propitiatione discrimen.* Hinc *illuminari* nos *necesse est lumine discretionis quæ Mater virtutum est* inquit Divus Bernardus *& consummatio* perfectionis: *hæc nimirum docet ne quid nimis. Hinc sponsa dilecta ordinavit in me charitatem: omnino necessariè ait præfatus* Pater. *importabilis siquidem absque scientia est zelus, ubi ergo vehemens æmulatio, ibi maxime discretio est necessaria, quæ est ordinatio charitatis .... proinde sane ne tamquam nimia & importabilis pro impetu spiritus quem è cella videtur vinaria reportasse præsertim ab adolescentulis sponsa timeatur, jungit quod discretionis est etiam se pariter accepisse, id est ordinem charitatis. Discretio quippe omni virtuti ordinem ponit, ordo modum tribuit, & decorem etiam, & perpetuitatem.* Tu qui hæc legis, scito à pia puraque mente hæc esse,

Chrys. serm. 7.

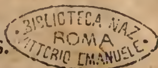
Serm. 3. de Circumcis. Dom.

Serm. 49. in Cant.

&

& si ipsa aliter, subjici à me iis quorum propriè cognitio hæc & censura.

F I N I S.

I. E. C. v.